

Юлія Кравченко

ORCID iD 0000-0002-3709-7016

E-mail: kravchenko-yulia@ukr.net

Олександр Ружанський

E-mail: glavbyhgty@gmail.com

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

[doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-260-275](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-260-275)

Анотація. Для виконання функцій держави, зокрема таких як соціальна, створюються бюджетні установи. Джерелом фінансування таких організацій є Державний бюджет України. Важливо, щоб народ як джерело влади в Україні був упевнений, що керівники бюджетної установи здійснюють публічний менеджмент у такий спосіб, який забезпечує досягнення цілей діяльності організації, ефективно, економічне та законне використання бюджетних коштів. Для встановлення рівня належного управління цими коштами застосовуються різні форми контролю. Метою статті є дослідження поняття державного фінансового аудиту, місця внутрішнього аудиту в класифікації державного фінансового аудиту та результатів здійснення такого аудиту в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій як елементу ефективного публічного менеджменту. У статті досліджено внутрішній аудит як форму контролю, його місце в класифікації державного фінансового аудиту. Запропоновано авторське визначення державного фінансового аудиту як дослідження напрямів та підстав використання бюджетних ресурсів, перевірку бухгалтерського обліку, фінансової звітності бюджетних установ та надання впевненості стосовно рівня її достовірності й рекомендацій щодо удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю в аудиторському звіті та контроль відповідності діяльності бюджетної установи вітчизняним нормативно-правовим актам. Внутрішній аудит класифікується в системі державного фінансового аудиту поряд із зовнішнім залежно від інституцій, якими проводиться аудит. На підставі аналізу визначень поняття «внутрішній аудит» змодельовано цей термін. Зазначено, що об'єктом внутрішнього аудиту, зокрема, є система внутрішнього контролю щодо побудови якої підрозділ внутрішнього аудиту надає методичну допомогу. В цьому науковому доробку досліджено фактичний стан справ із запровадженням внутрішнього контролю в системі

Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС). Представлено результати здійснення внутрішнього аудиту в системі ДСНС як елементу ефективного публічного менеджменту. В підсумку встановлено, що система внутрішнього контролю в системі ДСНС потребує доопрацювання в частині розроблення адміністративних регламентів окремих процесів, їх гармонізацію з метою запобігання ризикам прийняття нерезультативних управлінських рішень під час здійснення повсякденної діяльності та недопущення порушень вимог чинного законодавства надалі. Напрямами подальших наукових розвідок є дослідження видів ризиків діяльності організацій в системі ДСНС та шляхів їх нейтралізації відповідними заходами контролю, які мають бути обраними публічними менеджерами різних ланок управління.

Ключові слова: Державна служба України з надзвичайних ситуацій; публічний менеджмент; державний фінансовий аудит; внутрішній аудит; ризик; адміністративний регламент.

Постановка проблеми. Головною метою створення будь-якої бюджетної установи є виконання функцій держави та/або надання державних послуг населенню. Утримання цієї установи здійснюється здебільшого за рахунок Державного бюджету України. На керівника бюджетної установи, в свою чергу, покладається відповідальність за досягнення визначених результатів діяльності, ефективного та законне використання бюджетних коштів. Для встановлення рівня належного управління цими коштами застосовуються різні форми контролю.

До недавнього часу переважною формою контролю використання державних коштів було проведення фінансово-господарських ревізій, недоліком яких було їх проведення через 2–3 роки після того, як кошти були витрачені, що унеможливлювало їх повернення й притягнення до відповідальності винних осіб. Окрім цього, контрольно-ревізійні заходи охоплювали лише відповідність (законність) витрачання коштів, а ефективність і результативність, як правило, не потрапляли в поле зору.

Враховуючи історичні події, а також євроінтеграційні процеси в Україні було запроваджено реформу системи державного фінансового контролю, спрямовану, зокрема, на побудову ефективної системи внутрішнього контролю. У цьому контексті, в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом, Україна взяла зобов'язання щодо

розвитку внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Слід зазначити, що показник темпів розвитку внутрішнього контролю в державі враховується у разі побудови взаємовідносин між Міжнародним валютним фондом та Україною. Отже, важливо сприяти розбудові цих форм контролю. Адже, внутрішній контроль та аудит спрямовані на надання допомоги керівникам, яким для здійснення ефективного публічного менеджменту потрібно докласти чималих зусиль.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти та проблемні питання запровадження внутрішнього аудиту в Україні розглядали у своїх працях вітчизняні науковці: Т. Каменська, О. Петрик та інші. Так, Т. Каменською проведено комплексне дослідження методологічних і організаційних проблем розвитку внутрішнього аудиту в умовах глобалізації та інтеграції України у світове економічне співтовариство [1]. Теоретико-методологічні та організаційні засади аудиту на основі Міжнародних стандартів аудиту та пріоритетні напрями його розвитку в Україні були висвітлені в науковому дослідженні О. Петрик [2].

Практичні аспекти реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю загалом та внутрішнього аудиту зокрема висвітлювалися в працях вітчизняних фахівців-практиків, а саме, Ю. Футоранської [3], О. Чечуліної [4] та інших, на початку ХХІ ст. у зв'язку із активним періодом запровадження європейського досвіду у систему державного фінансового контролю України.

В економічних науках дослідженню природи внутрішнього аудиту, аналізу запропонованих вченими визначень терміна «внутрішній аудит» і порівнянню внутрішнього та зовнішнього аудиту за основними ознаками присвячено працю Н. Спіціної та С. Кравцової [5]. І. Чумаковою досліджено загальні принципи організації внутрішнього аудиту саме в державних органах влади країн світу у межах двох головних підходів, поширених у зарубіжній практиці [6]. Такі наукові розвідки слугуватимуть теоретичним підґрунтям для нашого наукового доробку з дослідження зазначеної тематики.

Спільний науковий доробок [7] В. Рядінської, Ю. Костенко та Г. Петренко містить дослідження організаційно-правових

аспектів, що мають місце у сфері державного фінансового контролю, зокрема внутрішнього аудиту, який є поглядом науковців на внутрішній аудит через призму юридичних наук.

Основні характеристики розвитку аудиту відповідно до історичних етапів та його особливості в оцінюванні державного управління представлені в дослідженні Р. Рудніцької [8].

Врахування погляду науковців різних наукових сфер на внутрішній аудит сприяє формуванню комплексного багатогранного погляду наукового колективу на проблемні аспекти запровадження такого аудиту та його удосконалення в державному секторі України.

Колектив авторів [9] висвітлив практичні результати розробки частини науково-методичного апарату оцінки ефективності системи внутрішнього контролю в системі Міністерства оборони України, а саме – системи показників, які можуть свідчити про ефективність функціонування такого міністерства. Описані вище дослідження дають підстави засвідчувати актуальність зазначеної тематики.

Незважаючи на широке коло досліджень вітчизняних науковців і практиків з питань внутрішнього аудиту, розвиток та особливості запровадження і функціонування внутрішнього аудиту в системі ДСНС на цей час залишаються поза увагою. Таким чином, на нашу думку, є доцільним проведення дослідження шляхів підвищення ефективності здійснення внутрішнього аудиту у сфері цивільного захисту через призму детального дослідження його слабких сторін та розроблення відповідних рекомендацій щодо їх нейтралізації.

Методи дослідження. Методологічною основою цього наукового дослідження є теоретичні положення економічних, юридичних наук і наук з державного управління. Досягнення визначеної мети та отримання обґрунтованих результатів здійснювалося завдяки застосуванню комплексу методів наукового пізнання, а саме: аналіз та синтез для огляду понять в наукових статтях, науковій літературі, законодавчої бази та формування на цій основі власних суджень щодо визначення державного фінансового контролю, внутрішнього аудиту; порівняння, опис, спостереження – для визначення ефективності результатів аудитів, проведених у системі ДСНС; системний

метод – для дослідження внутрішнього контролю як сукупності окремих елементів. Для формування висновків та рекомендацій щодо удосконалення публічного менеджменту у системі ДСНС використано методи ідеалізації, дедукції та індукції.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження поняття державного фінансового аудиту, місця внутрішнього аудиту в класифікації державного фінансового аудиту та результатів здійснення такого аудиту в системі ДСНС як елементу ефективного публічного менеджменту.

Виклад основного матеріалу. Поняття державного фінансового аудиту в Україні з'явилося із ухваленням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна» [10]. Згідно із зазначеним законом державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю, що полягає у перевірці та аналізі фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю. Державний фінансовий аудит Л. Дікань [11] визначає як форму контролю, яка поєднує фінансовий аудит (перевірка виконання встановлених норм) та аудит ефективності.

Зазначені вище трактування державного фінансового аудиту є схожими, проте не враховують аудиту відповідності і містять лише характеристики аудиту ефективності та фінансового аудиту. А Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (з англ. International Standards of Supreme Audit Institutions) [12] підтверджують важливість аудиту відповідності як складової державного фінансового аудиту. У сфері державного аудиту стандарти INTOSAI є свого роду «Біблією» для всіх країн, її заповідей варто дотримуватися та прагнути досягти для створення власних стандартів, методології, визначення аудиторських підходів та інституційного розвитку. Їх особливістю є те, що предметами контролю є не тільки фінансові питання, а навіть питання, пов'язані з ризиками всієї діяльності об'єкту контролю. Серед цих стандартів представлено

INTOSAI GOV 9140: Внутрішній аудит: незалежність в публічному секторі. У ньому визначено, що внутрішній аудит публічного сектору – це елемент основи належного державного врядування [13].

У цьому зв'язку для забезпечення розбудови ефективного публічного менеджменту в системі ДСНС дослідимо внутрішній аудит, його місце та результати його проведення. Розпочнемо із пропозицій щодо авторського визначення державного фінансового аудиту, як дослідження напрямів та підстав використання бюджетних ресурсів (*аудит ефективності*); перевірка бухгалтерського обліку, фінансової звітності бюджетних установ та надання впевненості щодо рівня її достовірності і рекомендацій щодо удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю в аудиторському звіті (*фінансовий аудит*); контроль відповідності діяльності бюджетної установи вітчизняним нормативно-правовим актам (*аудит відповідності*).

Залежно від інституцій, якими проводиться аудит, державний фінансовий аудит поділяється на зовнішній і внутрішній. Зовнішній аудит – аудит, що здійснюється зовнішньою відносно до підконтрольної установи інституцією, а саме – Рахунковою палатою України і Державною аудиторською службою України, аудиторськими фірмами. Внутрішній аудит – аудит, що здійснюється підрозділами внутрішнього аудиту, які входять до структури підконтрольного об'єкта, та є підзвітними керівникові й допомагають йому в реалізації цілей організації в найбільш ефективний та економний спосіб. Внутрішній аудит є незалежною, об'єктивною та консультативною діяльністю, спрямованою на створення та вдосконалення діяльності установи. Внутрішній аудит здійснюється на основі Кодексу етики, Міжнародних стандартів та практичних вказівок внутрішнього аудиту, розроблених Інститутом внутрішніх аудиторів [14]. Аудиторська робота регулюється набором правил та етики, що впливають із професійних навичок та стандартів аудиту, а не з управлінських інструктажів, і підписується аудитором після їх сертифікації як «державний внутрішній аудитор».

Згідно з ч. 3 п. 3 Бюджетного кодексу України внутрішній

аудит – діяльність, спрямована на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, та яка передбачає надання незалежних висновків і рекомендацій. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівнику [15].

Згідно з міжнародними практиками [15] діяльність організацій державного сектору повинна включати функціонально незалежний внутрішній аудит для підтримки управління шляхом надання об'єктивних оцінок чинних систем внутрішнього контролю. Водночас внутрішні аудитори мають звітувати та допомагати керівнику вищої ланки, але в той же час бути незалежними і надавати об'єктивні звіти. Підрозділ внутрішнього аудиту функціонально не може належати до складу фінансових підрозділів. Роль аудитора полягає в оцінці сформованої системи внутрішнього контролю організації, ідентифікації «вузьких» місць такої системи та генерації адекватних рекомендацій щодо її вдосконалення. Ці завдання зазвичай декларуються в Декларації внутрішнього аудиту, яка має бути підписана між керівником найвищої ланки та керівником підрозділу внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит схематично можна зобразити таким чином (рис. 1).

Рисунок 1 – Моделювання поняття внутрішній аудит

Джерело: складено авторами

Оскільки ДСНС є центральним органом виконавчої влади і розпорядником бюджетних коштів як відповідальний виконавець бюджетних програм у сфері цивільного захисту, то в її структурі також створено підрозділ внутрішнього аудиту. Як визначено вище, об'єктом внутрішнього аудиту є система внутрішнього контролю. Наказом ДСНС від 20.02.2019 № 112 затверджено Порядок з організації внутрішнього контролю в системі ДСНС [16], дія якого поширюється на всі підвідомчі установи і зобов'язує їх організувати внутрішній контроль. Дослідимо фактичний стан справ із запровадженням внутрішнього контролю в системі ДСНС.

На сьогодні в ДСНС створена Робоча група з внутрішнього контролю (в підрозділах центрального підпорядкування створені аналогічні робочі групи) і наказом затверджено 146 адміністративних регламентів відповідних процесів діяльності. Саме визначення процесу витікає з Положення про службу, територіальний підрозділ тощо та положення про структурний підрозділ. На відміну від інструкції (посадових обов'язків), процес може містити дії суміжних структурних підрозділів.

Адміністративний регламент містить: основні поняття, блок-схему процесу, короткий опис операцій процесу, технологічну карту, список скорочень. Тобто у регламенті детально описується на підставі чого він створений, які нормативно-правові акти застосовуються в процесі його виконання, зазначається блок-схема процесу із відображенням задіяних підрозділів та коду посади виконавця конкретної операції.

Подібний стан внутрішнього контролю у ДСНС на сьогодні існує у більшості підрозділів. Робочими групами сформовані переліки процесів, один раз на рік проводиться їх моніторинг на предмет зміни штатів або нормативно-правових актів. Але основне покликання системи внутрішнього контролю полягає в одному слові: *попередження*, тобто організація і впровадження таких заходів, які б не допускали неефективне, нерезультативне та незаконне витрачання коштів.

За результатами проведених підрозділом внутрішнього аудиту ДСНС аудитів ефективності наведемо приклади порушення норм, правил, процедур, причиною яких стало неналежне функціонування системи внутрішнього контролю та управління ризиками. За рекомендаціями внутрішніх аудиторів системи ДСНС більшість цих недоліків на сьогодні вже усунуто.

За фактами оцінки надійності та безпеки ІТ-систем, ефективності механізмів ІТ-безпеки, які існують, ефективності організації роботи підрозділу ІТ встановлено, що ідентифікація ризиків за вказаними процесами не застосовувалася, оскільки в організаціях системи ДСНС не проаналізовано потребу в штатній чисельності підрозділу інформаційної безпеки та можливі наслідки виходу з ладу основних серверів за відсутності резервних потужностей на відновлення роботи ІТ-інфраструктур. Через брак адміністративних регламентів цих процесів виникали підстави до несанкціонованого проникнення сторонніх осіб в ІТ середовище, що, як наслідок, могло сприяти витоку інформації.

Під час оцінки ефективності здійснення медичного забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту медичними підрозділами ДСНС встановлено таке. Відсутність регламентації процесу компенсації ліків особам рядового і начальницького складу, яким би був

визначений механізм перевірки ліків відповідно до Національного переліку основних лікарських засобів, призвела до неефективного використання бюджетних коштів. Наявність розділу адміністративного регламенту, який передбачав би перевірку, наявність нормативно-правових документів, що задіяні в процесах «Закупівля товарів, робіт та послуг» та дієвої системи управління ризиками призвели б до підвищення ефективності використання коштів бюджетними установами на сплату ПДВ. Відсутність регламентації напрямків забезпечення медичних процесів, які передбачають наявність ліцензії та акредитації медичних закладів, призвела до нерезультативних дій щодо здійснення управлінської функції.

Аналіз ефективності організації ведення діловодства та архівної справи в системі ДСНС засвідчив відсутність адміністративних регламентів з обліку, зберігання печаток та номерних бланків, що може створити ризики визнання неправочинними документів, втрати печаток, незаконного використання номерних бланків.

Під час дослідження ефективності підготовки кадрів у сфері цивільного захисту аудиторами визначено відсутність внутрішньої регламентації процесу та методу розрахунку вартості навчання на договірних засадах, що створило додаткові ризики із визначення об'єктивної калькуляції наданих освітніх послуг та недоотримання коштів спеціального фонду:

- відсутність в адміністративних регламентах умов та операцій щодо відповідності наявної чисельності викладацького складу встановленим нормативам чисельності осіб, які навчаються, призвело до неефективного використання коштів на забезпечення освітнього процесу;

- відсутність в адміністративних регламентах механізмів щодо обґрунтованої доцільності затвердження штатних розписів підрозділів (автомобільні курси, майстерня з ремонту речового майна, відділення культурно-масових заходів), призвело до наявності підстав нераціональності витрат на їх утримання.

У рамках оцінки запровадження та функціонування системи внутрішнього контролю, визначення цілей у стратегічних та річних планах та ступеня їх виконання виявлено неефективну та недосконалу систему внутрішнього контролю,

відсутність моніторингу ризиків щодо визначення доцільності виконання науково-дослідних робіт та регламентації їх впровадження. Зазначене призвело до неефективного витрачання бюджетних коштів.

Оцінка ефективності та результативності здійснення заходів щодо організації та координації з питань забезпечення майном та дослідження ефективності використання (списання) і зберігання активів вказала на недосконалість регламентації процесу забезпечення та управління майном щодо порядку зберігання, використання та списання ресурсів, у тому числі резервного фонду. Недостатній рівень внутрішнього контролю за здійсненням закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти, відсутність регламентування механізму розгляду тендерних пропозицій на відповідність технічним вимогам призвели до порушень законодавства у сфері державних закупівель. Відсутність в адміністративних регламентах умов щодо доцільності затвердження штатними розписами підрозділів з ремонту речового майна, відсутність алгоритму розрахунку норм робіт та використання матеріалів у процесі ремонту речового майна, призвели до наявності підстав вважати витрати на їх утримання нераціональними.

Недієва система управління ризиками за процесом «Оплата праці» в більшості досліджуваних установ системи ДСНС не передбачали умови щодо взаємної перевірки наказів, які регламентують процеси з оплати праці (вислуги років, надбавок) між кадровими підрозділами та підрозділами фінансового забезпечення. Внаслідок цього не ідентифіковано та не оцінено ризики людського фактору, а саме – знання нормативно-правових актів, затверджених ДСНС, що призвело до порушень видатків з оплати праці.

Подібні недоліки виділено Міністерством фінансів України за результатами аналізу функціонування державного внутрішнього фінансового контролю ДСНС у 2020 році, а саме: незабезпечення цілісності системи внутрішнього контролю (її елементи є фрагментарними, функціонують окремо один від одного); відсутність єдиних підходів до планування діяльності; розгляд внутрішнього контролю як окремої діяльності чи заходу (управлінський контроль, нагляд, контроль за процесом

використання бюджетних коштів чи своєчасністю виконання доручень тощо); діяльність з управління ризиками та здійснення моніторингу не інтегровано в управлінський цикл та не акцентовано на ключових ризиках, що можуть виникати у процесі виконання основних завдань [17].

Висновки та напрями подальших досліджень. Внутрішній аудит – це інструмент публічного менеджменту, який дає змогу створити систему управління ризиками у відповідних адміністративних регламентах, попереджати неефективне, нерезультативне та незаконне витрачання коштів.

Як засвідчив проведений аналіз, система внутрішнього аудиту в ДСНС ще не має постійного та цілісного характеру як процесу щодо застосування контрольних процедур під час проведення кожної операції установ та організацій. Наслідком цього є встановлені порушення.

На підставі зазначених вище результатів аудитів ефективності встановлено, що система внутрішнього контролю в системі ДСНС потребує доопрацювання в частині розроблення адміністративних регламентів усіх процесів, їх гармонізацію з метою запобігання ризикам ухвалення нерезультативних управлінських рішень під час здійснення повсякденної діяльності та недопущення порушень вимог чинного законодавства в подальшому.

Також необхідно доопрацювати внутрішні системні документи з питань управління ризиками: документ, який системно поєднує всі, які існують в установі, заходи контролю; документ, який визначає алгоритм (порядок) інформаційного обміну між підрозділами та документ, що регламентує організацію та здійснення постійного моніторингу (періодичної оцінки) ефективності заходів контролю.

Напрямами подальших досліджень за тематикою статті є дослідження видів ризиків діяльності організацій в системі ДСНС та шляхів їх нейтралізації відповідними заходами контролю, які мають бути обраними публічними менеджерами різних ланок управління.

Список використаних джерел

1. Каменська Т. О. Внутрішній аудит: методологія та організація : дис. д. екон. н.: 08.00.09. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2011. 256 с.
2. Петрик О. А. Стан та перспективи розвитку аудиту в Україні: методологічні та організаційні аспекти : автореф. дис. ... д. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2004. 34 с.
3. Футоранська Ю. М. Внутрішній аудит як складова системи управління державними видатками. *Фінанси України*, 2010. С. 357–415.
4. Чечуліна О. О. Європейський досвід внутрішнього аудиту *Фінансовий контроль*, 2011. № 7. С. 6–11.
5. Спіцина Н. В., Кравцова С. В. Внутрішній аудит: підходи до визначення, відмінності від зовнішнього аудиту. *Бізнесінформ*. 2020. № 5. С. 342–348.
6. Чумакова І. Ю. Організація внутрішнього аудиту в державних органах влади різних систем і країн світу. *Наукові праці НДФІ*. 2015. № 3 (72). С. 144–156.
7. Рядінська В. О., Костенко Ю. О., Петренко Г. О. Організаційно-правові аспекти внутрішнього аудиту в державному секторі економіки. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7. 2020. С. 287–291.
8. Рудніцька Р. Роль аудиту в оцінюванні ефективності державного управління: світовий досвід розвитку. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Вип.2 (17). 2013. С. 72–79.
9. Loishyn A., Levchenko S., Tkach I., Getmanskii V. Assessment of efficiency indicators of internal control system functioning. *Social development and Security*. Vol. 9. № 4, 2019. P. 120–130.
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна : Закон України від 15.12.2005 № 3202-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3202-15> (дата звернення : 08.02.2022).
11. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах: підручник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2010. 408 с.
12. International Standards of Supreme Audit Institutions. веб-сайт. URL : <http://www.issai.org> (дата звернення : 08.02.2022).
13. Внутрішній аудит: від теорії до практики : практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів місцевих бюджетів. LOGICA, 2020. URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/557/30.03.2020.pdf> (дата звернення : 08.02.2022).
14. Внутрішній контроль та аудит у секторі державного управління України та європейський досвід / П. П. Андреев та ін. Київ : Кафедра, 2011. 120 с.
15. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення : 08.02.2022).
16. Про затвердження Порядку з організації внутрішнього контролю в системі ДСНС : наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 20.02.2019 № 112. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/FN051079> (дата

звернення : 08.02.2022).

17. Функціонування державного внутрішнього фінансового контролю у 2020 році. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL : https://www.mof.gov.ua/storage/files/2020_%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf (дата звернення : 08.02.2022).

References

1. Kamenska, T. O. (2011), *Vnutrishnii aulyt: metodolohiia ta orhanizatsiia* [Internal audit: methodology and organization]. *Doctor's thesis*. Natsionalna akademiia statystyky, obliku ta aulytu. Kyiv. [in Ukrainian].
2. Petryk, O. A. (2004), Stan ta perspektyvy rozvytku aulytu v Ukraini: metodolohichni ta orhanizatsiini aspekty [Status and prospects of audit development in Ukraine: methodological and organizational aspects]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. 34 s. [in Ukrainian].
3. Futoranska, Yu.M. (2010), Vnutrishnii aulyt yak skladova systemy upravlinnia derzhavnymy vydatkamy [Internal audit as a component of the public expenditure management system]. *Finansy Ukrainy. – Finance of Ukraine*, 357-415 [in Ukrainian].
4. Chechulina, O.O. (2011), Yevropeyskyi dosvid vnutrishnoho aulytu [European experience of internal audit]. *Finansovy kontrol – Financial control*, 7, 6-11 [in Ukrainian].
5. Spitsyna, N. V. & Kravtsova, S. V. (2020). Vnutrishnii aulyt: pidkhody do vyznachennia, vidminnosti vid zovnishnoho aulytu [Internal audit: approaches to definition, differences from external audit]. *Biznesinform*, № 5, 342-348 [in Ukrainian].
6. Chumakova, I. Iu. (2015), Orhanizatsiia vnutrishnoho aulytu v derzhavnykh orhanakh vlady riznykh system i krain svitu [Organization of internal audit in state authorities of different systems and countries of the world]. *Naukovi pratsi NDFI – Scientific works of Research Financial Institute*, 3 (72), 144-156 [in Ukrainian].
7. Riadinska, V. O., Kostenko, Yu. O. & Petrenko, H. O. (2020). Orhanizatsiino-pravovi aspekty vnutrishnoho aulytu v derzhavnomu sektori ekonomiky [Organizational and legal aspects of internal audit in the public sector of the economy]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal. – Legal scientific electronic journal*, 7, 287–291 [in Ukrainian].
8. Rudnitska, R. (2013) Rol aulytu v otsiniuvanni efektyvnosti derzhavnoho upravlinnia: svitovi dosvid rozvytku [The role of audit in assessing the effectiveness of public administration: the world experience of development]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia. – Public administration and local self-government*, 2 (17), 72–79 [in Ukrainian].
9. Loishyn, A., Levchenko, S., Tkach, I. & Getmanskii, V. (2019), Assessment of efficiency indicators of internal control system functioning. *Social development and Security*. Vol. 9. № 4, 120-130 [in English].

10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zapobihannia finansovym pravoporushenniam, zabezpechennia efektyvnoho vykorystannia biudzhetykh koshtiv, derzhavnoho i komunalnoho maina: Zakon Ukrainy vid 15.12.2005 № 3202-IV. *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3202-15> [in Ukrainian].
11. Dikan, L. V. (2010), Kontrol u biudzhetykh ustanovakh [Control in budgetary institutions]. Kh.: VD «INZHEK», 408 s. [in Ukrainian].
12. International Standards of Supreme Audit Institutions./ International Organisation of Supreme Audit Institutions. *www.issai.org* Retrieved from <http://www.issai.org> [in English].
13. LOGICA. (2020), Vnutrishnii audyt: vid teorii do praktyky [Internal audit: from theory to practice]. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/557/30.03.2020.pdf> [in Ukrainian].
14. Yan van Tajnen, Andryeyev, P. P., Chechulina, O. O. & Ty`moxin, M. G. Derzhavny`j vnutrishnij finansovy`j kontrol`: Ukrayina ta Yevropejs`ky`j Soyuz [Internal control and audit in the public administration sector of Ukraine and European experience]. Retrieved from <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=134078> [in Ukrainian].
15. Byudzhetny`j kodeks Ukrayiny`: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI. *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennia Poriadku z orhanizatsii vnutrishnoho kontroliu v systemi DSNS: nakaz Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii vid 20.02.2019 № 112. (n.d.). *ips.ligazakon.net* Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/FN051079>. [in Ukrainian].
17. Funktsionuvannia derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu u 2020 rotsi. [Functioning of public internal financial control in 2020]. Ofitsiynyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy. [Official website of the Ministry of Finance of Ukraine]. Retrieved from https://www.mof.gov.ua/storage/files/2020_%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf [in Ukrainian].

INTERNAL AUDIT OF THE SYSTEM OF THE STATE EMERGENCY SERVICE OF UKRAINE AS AN ELEMENT OF PUBLIC MANAGEMENT

Yuliia Kravchenko

Oleksandr Ruzhanskyi

Abstract. Budget institutions are created to perform public functions, in particular such as social ones. The State Budget of Ukraine is the source of financing such organizations. The people, as a source of power in Ukraine, are convinced that the heads of the budgetary institution carry out effective public management is important. Such management should ensure the achievement of the organization's goals, efficient, economic and legal use of budget funds. Different control's forms are used to establish the level of proper management of these funds. To study the concept of state financial audit, the place of internal audit in the classification of state financial audit and the results of such audits in the State emergency service of Ukraine's system as an element of effective public management is the purpose of this article. Internal audit as a control's form, its place in the classification of state financial audit are studied in given article. The authors propose to define the state financial audit as research of directions and bases of budgetary resources use, accounting audit, checking the budgetary institutions' financial statements and providing confidence of its reliability and providing recommendations for improving of the internal control system's functioning in the audit report, control of budget institution's activities compliance with domestic normative legal acts. Internal audit is classified in the system of state financial audit along with external, depending on the institutions that conduct the audit. The internal audit is modeled on the basis of the analysis of this term's definitions. The object of internal audit is including the internal control system that is noted in this article. The internal audit department provides methodological assistance in building such system. The implementation of internal control's actual condition in the State emergency service of Ukraine's system is examines in this scientific work. The results of internal audit in the State emergency service of Ukraine's system as an element of effective public management are presented. The internal control's system in the State emergency service of Ukraine needs to be improved in terms of developing administrative regulations for certain processes, their harmonization to prevent the risks of ineffective management decisions in daily activities and to non-admission violations of current legislation in the future are established, as a result. Areas of further research are to study the types of risks of State emergency service of Ukraine's organizations and ways to neutralize them with appropriate control measures, which should be selected by public managers of different levels of government.

Key words: The State emergency service of Ukraine, public management, the state financial audit, internal audit, risk, administrative regulations.